

da obstoji še vedno konkordatska šola. Ker ni bil nadučitelj tega mnenja, se je postavil kolikortoliko župniku po robu. Župnik je pričel zaradi tega denuncirati nadučitelja pri okrajnem šol. svetu. Koprski slovanski šolski nadzornik je mnenja, da je njegova nadzorniška dolžnost, poslušati take denuncijante, in če so v črni suknji, se jim mora tudi ustreči. Nastale so zatogadatelj za nadučitelja občutne težave. Vendar je nadučitelj dobil priče za žaljenje, ki ga je provzročil župni upravitelj, zaradi česar ga je tožil pred sodnijo. Upravitelj uvidevši, da nima pri sodnji enake zaslombe kot pri okrajnem šol. svetu, je prosil odpuščanja. Nadučitelj mu je odpustil, in poravnala sta se. Poravnava ni prinesla miru. Župni upravitelj, podpiran od škofijskega ordinarijata, predsednika okr. šol. sveta in okraj. šol. nadzornika, je obrekoval nadučitelja dalje. Obdolžil ga je tatvine, trdil je namreč, da je nadučitelj ukradel puro. Razume se, da je to govoril najprej le proti svojim prijateljem, med katerimi je bil tudi predsednik okr. šol. sveta. Slednjič je vendar zvedel za obrekovanje tudi nadučitelj, a tako, kakor bi ga obrekoval neki kmet. Ostalo mu ni nič drugega kakor tožiti obrekovalca. Kmet je prišel pred sodnijo, a pokazalo se je, da ta ni pravi obrekovalec, pač pa širitelj obrekovanja, zakar je bil tudi kaznovan. V tem se je pokazalo, da je pravi obrekovalec župni upravitelj, a priči za to sta bila predsednik okraj. šol. sveta in okrajni šol. nadzornik. Ako je hotel nadučitelj rešiti svojo čast, je moral zopet tožiti in navesti navedena gospoda kot priči. S tem pa sta bila gospoda užaljena. In kaj sta naredila? Tri dni pred 1. marcem 1905 sta izdala nadučitelju dekret, glasom katerega bi moral nastopiti že 1. marca službo potovalnega učitelja za Črnotiče-Podgorje. Istodobno sta premestila učitelja od tam za nadučitelja v Lazaret. Prepričanja sta bila, da to smeta, ker sta bila oba učitelja provizorično nastavljena. Nadučitelj je prosil, naj ga pustita v Lazaretu vsaj še toliko časa, dokler ne izteče pričeta pravda, a zanj ni bilo milosti. Kaj mu je bilo početi? Obrnil se je do člana okr. šol. sveta, in sicer, ker ni v koprskem okraj. šol. svetu takih članov slovanske narodnosti, ki bi se zavzemali za čast slovanskega učiteljstva, je bil prisiljen obrniti se do dr. Fel. Bennatija. Ta je s svojim vplivom doglal toliko, da so prestavili premestitev do 1. aprila. To so naznanili učitelju v Črnotiče brzojavno šele potem, ko je imel svoje pohoštvo že naloženo na vozu, kar je naš dopisnik povedal v 49. št. lanskega letnika.

Pravda pri sodnji se je razvila dalje in pokazala, da priče niso le priče, pač pa obenem tudi širitelji škodoželjnega obrekovanja. To in presrečna prijaznost med župnikom in predsednikom okr. šol. sveta, ki je bila pomazana tudi z boteljki, je vplivalo na gospode toliko, da so porabili ves svoj pritisk in pregovorili nadučitelja, da se je zopet pobotal z župnikom. Obljubili so mu zato, da ga puste v Lazaretu, a službo razpišejo v definitivno imenovanje, in kdor bo definitivnim imenovan, ta bo v Lazaretu.

Služba je bila kasneje razpisana, predsednik okr. šol. sveta je odšel na dopust in kasneje v stalni pokoj. Okrajnega šol. nadzornika je pa to, da ni bil učitelj premeščen, toliko jezilo, da se je izrazil ob neki priliki, da se odpove nadzorniški službi, ako bo dosedanji nadučitelj definitivno imenovan. Občina je res postavila na prvo mesto v ternu drugega prosilca, a deželni odbor je predložil v imenovanje dosedanjega, ki ga je dež. šol. svet tudi imenoval. Nadučitelj je že definitivno umeščen, ker je položil pri okr. šol. svetu tudi prisego. Sedaj bi pričakovali, da se nadzornik odpove, ako bi držal kaj na svojo besedo, a ker ga poznamo, smo prepričani, da ne bo tega naredil. Hodil bo rajši vsak teden po tri dni na posestvo v Tar in ko bo prilika, šikaniral bo sebi neljubega nadučitelja ter predlagal, naj se ga pre-

mesti iz službenih ozirov. To se mu posreči, ako bosta pritrjevala slepo kot dozdej deželni šol. nadzornik in ravnatelj učiteljskega sveta, ki je obenem član okrajnega in deželnega šol. sveta.

Pisarna.

XXXVII.

Vprašanje: Ali ima pravico okr. šolski svet osebno zaslišati učitelja zaradi lažnjive ovadbe klerikalne učiteljice ali hinavskega župnika, ki ni niti predsednik krajnega šolskega sveta niti krajni šolski nadzornik? Zakaj se ovadba ne dostavi pismenim potom prizadetemu učitelju v obrambno izjavo? Kdo trpi potne stroške? Tri pozive sem že prezrl. M. K.

Odgovor: Okrajni šolski svet ima pravico, vsako njemu podložno učiteljsko osebo pozvati na odgovor, ako je zatožena bodisi po katerokoli osebi, in Vi niste prav storili, da se niste odzvali. Ker pa imate, kolikor je nam znano, precej daleč do sedeža okrajnega šolskega sveta, zahtevajte v primerni obliki, da Vas zaslišijo pismeno, da Vam predložijo pismena vprašanja, na katero odgovorite. Da bi pa Vam povrnili potne stroške, če greste sami na odgovor, ni mogoče, ker v to svrhu ne postavi okrajni šolski svet nikakršnih vsot v svoj proračun.

Risanje v ljudski šoli po sedanjih zahtevah.

Spisal Fr. Suher.

(Dalje.)

Materijal.

Prej se je risalo edino le s svinčnikom. Svinčnik (mehak št. 1 ali samo še 2) ostane tudi zdaj še najvažnejše risalo za risanje na pamet, prostolehtne vaje in za skiciranje po naravi.

Nov materijal je oglje, ki ga rabimo pri velikih prostolehtnih vajah. Večina učiteljev se ga boji, ker misli, da bi otroci z njim mazali, da nastane prah i. t. d. — Vsega tega se ni bati. Kdor je enkrat oglje poizkušal, je zvedel, da je zato prijetno, ker je mehko in gladko drči po papirju, ker se da s cunjico izbrisati in korigirati. Ko črto izbrišemo, ostane medla sled, ki jo lahko prevlečemo z neizbrisljivim materijalom, svinčnikom ali barvnikom.

Najboljši in najbolj izrazit materijal pa je barva s čopičem.

Radirke ne rabimo pri risanju; samo kadar z njo snažimo risbe in le v redkih drugih slučajih jo upoštevamo. — Barvniki niso posebnega pomena. O njih se je že govorilo.

Za prostolehtne vaje rabimo ovojen papir, ker je cen; kdor pa zmore, je na boljem, če rabi boljši materijal, posebno za risbe, ki jih hoče shraniti. Vaje pa bi z ogljem lahko delali na vsak papir, tudi na že natisnjen. Te izdelke bi seveda zavrgli, ko bi dosegli svoj namen.

Pri barvnih vajah smo na boljšem, čim boljši je papir. Akvarelni papir naj ne bo gladek in ne tenak. Dokler rabimo samo eno barvo, velja slabaja vrsta. Za barve naj ima učenec pripravno paleta, kjer so barve po vrsti prilepljene. Najboljša je ploščevinasta paleta.

Za prostolehtne vaje potrebujemo lepenke; nanje pritrdimo liste z zaponkami iz žice. Stojalec bi bila sicer dobra, a so draga, če so napravljena trpežno.

Za vodo naj ima učenec pri barvanju kozarec ali lonček po 4 h, za barve pa skodelčico.

Malo barve jemljemo naravnost s paleta in jo poizkušamo na papirju prej, ko jo prenesemo na risbo.